

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

BEDÝNKY PŘÍBĚHŮ VIETNAM

METODICKÉ A PRACOVNÍ LISTY
pro 6.–7. ročník

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

Jak pracovat s metodickými materiály?

Dostávají se Vám do rukou metodické materiály pro práci s dětmi – **Bedýnky příběhů**, které vycházejí z dlouhodobého projektu InBáze zaměřeného na realizaci multikulturních vzdělávacích programů ve školách a dalších veřejných prostorech. Kultura konkrétních zemí je dětem a dospělým přiblížena pomocí vyprávění pohádek, povídaní o zemi a výtvarných dílen, na nichž mají účastníci možnost své zážitky zpracovat pomocí tradičních materiálů a technik dané země.

Veškeré naše zkušenosti z realizace stovek programů v pražských i mimopražských školách jsme se snažili vložit do následujících metodických materiálů a předkládáme Vám metodiku zaměřenou na **Vietnam**.

Materiály jsou zpracované jako inspirace v rámci **průřezového tématu multikulturní výchova** a mají sloužit jako odrazový můstek k poznávání jiných kultur. Každý z nás má svůj vlastní postoj a přístup k výuce a při kontaktu s dětmi jim také předáváme své zkušenosti a názory, proto při práci s metodikou můžeme volit a upravovat aktivity a témata, která nás zajímají a jsou vhodná pro konkrétní věk a danou skupinu dětí, se kterou právě pracujeme. Časová dotace u aktivit je také orientační, a je třeba ji vždy zvážit a přizpůsobit konkrétním podmínkám.

Metodické materiály mají několik částí. **Kultura a jazyk** konkrétních zemí **jsou dětem přiblíženy pomocí pohádek (lidových nebo autorských)**, které pomáhají poznat osobitost země a představují tak důležitý **pramen k pochopení identity lidí**, kteří z ní pocházejí. Dále jsou v metodice informace o dané zemi zpracované do jednotlivých předmětů: *Český jazyk, Zeměpis, ČASP/Výchova k občanství, Výtvarná a pracovní výchova*.

V materiálech najdeme **pracovní listy s nejrůznějšími úkoly**, pohybové a výtvarné činnosti, ale i hudební a divadelní aktivity, jazykové hry, audionahrávky a video ukázky, odkazy na tipy a zajímavosti. Tyto aktivity jsou představeny s využitím **různých výukových metod a strategií**, jako jsou například: skupinová, párová a samostatná práce, didaktická hra, zážitková metoda, projektové vyučování, prezentace, výklad, diskuse, čtení, pozorování, předvídání, brainstorming, poslech a imitace a další.

Jedná se o **návod**, jak s informacemi o konkrétní zemi pracovat, ale není nutné se snažit zařadit do výuky všechny aktivity a striktně dodržovat navržené postupy a instrukce. **Metodika funguje jako celek** a jednotlivé oblasti jsou vzájemně provázány, **ale také ji můžeme rozdělit na jednotlivé části** a pracovat s nimi zvlášť v průběhu roku.

Přejeme příjemnou zábavu při práci s metodikou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

METODICKÉ LISTY – ČESKÝ JAZYK (PL 1)

TÉMA: VIETNAMSKÝ PŘÍBĚH (ČTENÍ S POROZUMĚNÍM) A VIETNAMŠTINA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Občanská výchova, Člověk a společnost, Dějepis
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, řízená diskuse, samostatná práce, práce s textem, porozumění textu, větný rozbor, poslech, srovnání různých jazyků
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Cíle:	prezentace a poznávání cizí kultury skrze příběh (popis hrdinů), porozumění čtenému textu, rozvoj slovní zásoby, charakteristika hrdinů příběhu, kulturní rozdíly a jazykové rozdíly (čeština, vietnamština)
Pomůcky:	pracovní listy (PL1), papíry/sešity, psací potřeby, pastelky/fixy, interaktivní tabule, projektor, internet

Postup:

1) Nejprve seznámíme žáky s **historicko-kulturním** kontextem příběhu. Sdělíme jim, že Vietnamci odvozují svůj původ od božských bytostí, jejichž rodiště můžeme najít u mořských králů. Ve vietnamské mytologii i v dějinách země hraje důležitou úlohu **drak**, který je symbolem panovníka, božské neomezené moci a síly, především však symbolem dobra. Císař **Dinh Tien Hoang** byl prvním vietnamským císařem po osvobození země z čínské nadvlády. Po deseti letech anarchie Dinh Tien Hoang v roce 982 znovu sjednotil svou zemi a získal oficiální uznání pro Vietnam jako stát nezávislý na Číně.

2) Nyní přečteme pověst o císaři Dinh Tien Hoang nebo rozdáme **PL1** a žáci si pověst přečtou sami. Příběh pochází z knihy *Dračí král*. Můžeme se žáky krátce prodiskutovat následující otázky:

- *Vnímáte nějaký rozdíl mezi touto legendou a českými legendami?*
- *Co je cílem této legendy? Mohla sloužit nějakému účelu? (legitimizaci vládnoucí dynastie, zakladatel dynastie byl „vyvolen“ nebesy a sloužil mu drak)*
- *Máme nějakou podobnou legendu v našem prostředí? (legenda o Přemyslu Oráčovi a Libuši, vládnoucí dynastie Přemyslovců se odvolávala na tohoto mytického předka)*

Vietnamský drak – obrázky

Císař Dinh Tien Hoang

- 3) Po přečtení žáky vyzveme k vypracování otázek k textu (čtení s porozuměním). Žáci pracují samostatně, či ve dvojicích/skupinách.
- 4) Společně zkontrolujeme odpovědi, odpovědi na otázky: (1. Zabil mu jednoho buvola., 3. Nenávist, antipatie, 4. Vodní drak, 5. Např. Istivý, divoký, nezkrotný, originální, chytrý)

5) VIETNAMŠTINA

V další části hodiny představíme žákům vietnamský jazyk. **Vietnamština** (*tiếng Việt*) je úředním jazykem Vietnamu. Je mateřským jazykem 90 % Vietnamců a druhým jazykem etnických menšin (např. Khmérové, Hmongové atd.), které představují zbylých 10 % vietnamské populace. Dále ve světě tímto jazykem mluví další 3 miliony lidí, jsou to především vietnamští emigranti.

Podíváme se na 2 aspekty vietnamštiny, které jsou pro Čecha náročné až nepředstavitelné: tonalitu vietnamského jazyka a způsob oslovení, který mj. přibližuje důležitý aspekt vietnamské kultury. Toto krátké a zjednodušené srovnání jazyků je také prospěšné z hlediska integrace vietnamských žáků a jejich rodin do české společnosti - ilustruje, jak těžké je pro ně ovládnout češtinu i pochopit českou kulturu.

A. ROZDÍLY MEZI VIETNAMŠTINOU A ČEŠTINOU

Vietnamština a čeština jsou z hlediska gramatiky zjednodušeně řečeno protipóly. Co je důležité v češtině, ve vietnamštině nehraje roli nebo rovnou neexistuje a naopak. Samotná gramatika je ještě jednodušší než angličtina. Neexistují zde např.:

- rody, pády, skloňování (toto je vyjádřeno slovosledem, podobně jako v angličtině)
- rozdíl mezi jednotným a množným číslem
- rozdíl mezi první, druhou a třetí osobou
- rozdíl mezi přítomným, minulým a budoucím časem
- tvar slov ve vietnamštině se nemění (neskloňuje se zde, nečasuje), není ani poznat, zda se jedná o sloveso, podstatné či přídavné jméno

1) Výše napsané vysvětlíme žákům a můžeme zkusit následující dvě věty zbavit většiny gramatických kategorií. Jsou sdělení i nadále srozumitelná?

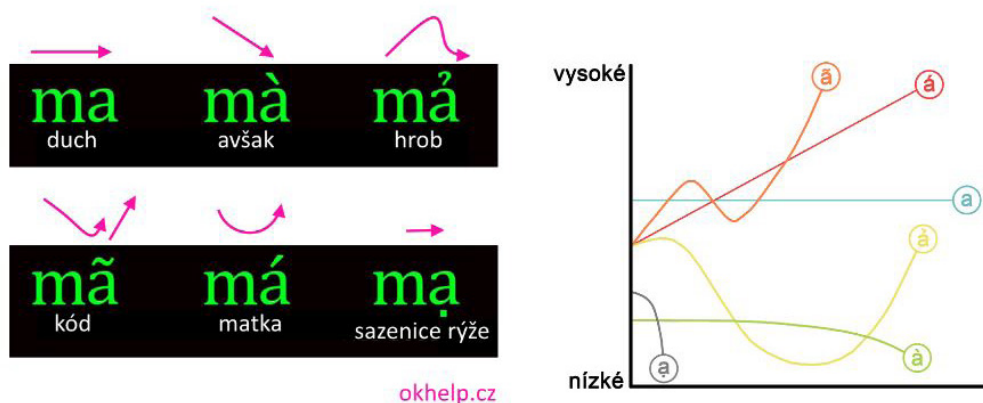
- Včera jsem šel do školy, dnes jdu do školy a zítra také půjdu do školy. (Např. Já včera jít do škola, dnes jít do škola, zítra také jít do škola.)
- Na dvoře běhaly dvě kachny a deset slepic. (Na dvůr běhat včera/tuhle/minulý týden dvě kachna a deset slepice.)

(V předchozím cvičení se samozřejmě jedná o teoretický konstrukt, všech gramatických kategorií slova ani zbavit nejde, cvičení je jen pro představu, že jazyky mohou fungovat i na zcela odlišném principu, než jsme zvyklí).

Dále žákům vysvětlíme, že na druhé straně je vietnamština tónový jazyk, podobně jako čínština nebo thajština. Základní slovní zásoba se skládá z jednoslabičných slov. Každé toto krátké slovo ale může mít až šest významů podle toho, jakým tónem se vyslovuje. Různé významy téže slabiky pak mohou být zcela odlišné. Tóny jsou značeny diakritikou nad samohláskou.

Pustíme žákům **6 tónů ma** ZDE, aby slyšeli rozdíly.

2) Můžeme si trochu procvičit sluch: pouštíme žákům různě vyslovené slovo **ma** (viz odkaz výše) a necháme je hádat, o které slovo se právě jedná: duch, avšak, hrob, kód, matka nebo sazenice rýže. (Pokud máme ve třídě vietnamského žáka, může předčítat on, případně může vyzkoušet některý statečný český žák.)

B. OSLOVOVÁNÍ

I ve vietnamštině existují osobní zájmena: tao – já, mày – ty, nó – on, ona, ono, chúng tao – my, chúng mày – vy, chúng nó – oni, ony, ona. Na rozdíl od češtiny se ale ve zdvořilé konverzaci prakticky nepoužívají. Mohou je užívat děti, když mluví mezi sebou, nebo se užívají v nadávkách. Ve většině případů je ale jejich užití urážlivé. Dají se připodobnit českému tykání, které se také hodí jen v určitých situacích, v mnoha situacích je také urážlivé.

V běžné konverzaci se místo těchto zájmen používá podstatných jmen, která označují příbuzenské vztahy. Podle kontextu pak toto slovo označuje první, druhou nebo třetí osobu. Například jestliže slovo anh (starší bratr) použijeme o sobě, znamená já. Pokud jím oslovíme někoho jiného, znamená ty nebo vy (podle kontextu). Kromě anh se podobně používají výrazy starší sestra (chị) mladší bratr, mladší sestra (em) a dále slov otec, matka, babička, starší nebo mladší bratr otce, starší nebo mladší sestra matky, (u nás jednoduše strýc či teta). Pro mladší generaci se používají výrazy dítě, synovec, neteř, vnuk nebo vnučka.

Tyto výrazy se používají i pro nepříbuzné osoby. Dáváme pozor na věk dotyčného a také na postavení v rodině – významnější osoby jsou označovány jako starší. Ke zdvořilosti také patří, že sám sebe v hovoru ponížíte a partnera povýšíte, takže i starý člověk sám sebe může zvat synem nebo dcerou, nehledě na věk. Komplikované je to i pro vietnamské mluvčí, kteří se neustále musí rozhodovat, jak koho osloví.

- Krátké **video** o oslovování
- A jak říct ve vietnamštině „**Miluju tě**“ (0:30 – 2:34):

Jak byste zájmena nahradili ve vietnamštině? Rozhovor můžete ve dvojici přehrát nebo přepsat. Můžete vymyslet další příklady: (Pravidla jsou zde zjednodušená na kritérium věku a způsobená češtině.)

Pavel je mladší než Honza.

Pavel: Já tě zdravím.

Honza: Já tebe také!

Pavel: Kam (ty) jdeš?

Honza: (Já) jdu domů.

Učitel říká Pavlovi a Honzovi: Ahoj, jak (vy) se máte?

Pavel: Děkuji Vám, já se mám dobře.

Pavel: Mladší zdraví staršího!

Honza: Starší mladšího také!

Pavel: Kam starší jde?

Honza: Starší jde domů.

Učitel: Ahoj, jak se mladší mají?

Honza: Děkuji nejstaršímu, mladší se má dobře.

Diskuse:

- *Co je na vietnamštině těžkého? Bylo pro vás snadné rozlišit slova „ma“?*
- *Když teď víte něco o vietnamštině, co je asi těžké na češtině pro žáky z Vietnamu? (Pokud je ve třídě žák z Vietnamu, můžete se ho zeptat na zkušenosti. Může také pomoci s vymýšlením dalších příkladů či slov).*

EXTRA AKTIVITA: VIETNAMSKÁ ABECEDA

Ve Vietnamu se dříve psalo čínskými znaky, jelikož byl Vietnam dlouho pod **čínskou nadvládou**. Nicméně dnešní vietnamská abeceda je již založena na **latince**. Vietnamská abeceda je seřazena podle stejného abecedního řazení jako česká abeceda. V současnosti má **vietnamská abeceda 29 písmen**, tedy méně než ta naše.

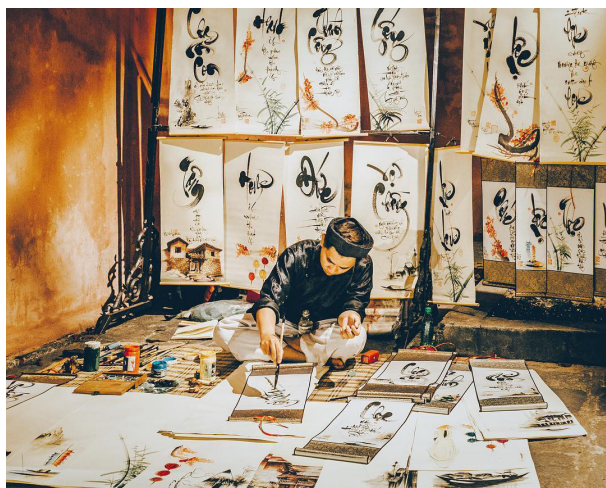
Vietnamská abeceda se skládá z **12 samohlásek** a **17 souhlásek**. Kromě 17 souhlásek se rozlišuje ve vietnamštině ještě dalších **11 souhlásek**, které se skládají ze dvou či třech písmen: **ch** [č], **gh** [g], **gi** [z], **h** [ch], **ng** [n], **ng**h [n], **nh** [ň], **ph** [f], **qu** [q], **th** [θ], **tr** [č]

A a	Ă ă	Â â	B b	C c	D d	Đ đ	E e	Ê ê	G g	H h	I i	K k	L l	M m
N n	O o	Ô ô	Ơ ơ	P p	Q q	R r	S s	T t	U u	Ư ư	V v	X x	Y y	

Můžeme pustit žákům video [ZDE](#), které jim přiblíží výslovnost konkrétních písmen ve vietnamské abecedě.

Vietnamská školní výuka klade velký důraz na nácvik zápisu jednotlivých vietnamských písmen, tedy na **krasopis**. Existuje staré vietnamské přísloví „*Nét chữ nết người*“ /net ču net nguoi/, což znamená, že váš rukopis odráží vaši osobnost. Vietnamci věří, že když si dítě sedne a trpělivě cvičí svůj rukopis, trénuje tím svou koncentraci a trpělivost, které jsou důležitou součástí osobnosti. Domnívají se také, že pokud člověk dobře píše, znamená to, že je opravdu pečlivý, trpělivý a cílevědomý, a naopak, špatně píšící člověk je někdo bez trpělivosti a pečlivosti.

Tip: Ptáme se *Jaké je synonymum slova krasopis?* Je to **kaligrafie**. Velmi známá je kaligrafie japonská, ale i ve Vietnamu je to důležitá součást kultury. Krátké video (1:31) několika tahů je k vidění [ZDE](#).

vietnamská kaligrafie se nazývá Thu Phap

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Přečti si krátký příběh z knihy vietnamských pohádek Dračí král. Poté odpověz na otázky k textu.

Císař Dinh Tien Hoang

Malý Hoang se na své rodiče nepamatoval, zemřeli, ještě než se naučil chodit. A tak chlapce od útlého věku vychovával strýc. Již odmalička si Hoang musel každodenní misku rýže řádně zasloužit. Každý den se staral o početné stádo strýcových buvolů. Vyhnal je na šťavnatou pastvu daleko za vesnicí a pak je plavil v hlubokých kanálech mezi rýžovišti. Pasením buvolů však byli pověřeni i další chlapci z vesnice a Hoang si mezi nimi brzy našel kamarády. Kluci si dokázali své běžné povinnosti jaksepatří zpříjemnit: naučili se na buvolech bravurně jezdit a představovali si, že patří k panovníkově družině a pyšně sedí na hřbetech vzácných koní. Jednou hrál Hoang roli krále a další kluci jeho generály. Všichni potřebovali k dokreslení svého postavení odznaky hodnosti – praporce. Ale kde je vzít? Stačilo na břehu řeky uříznout dostatečně dlouhé rákosí s velkým listem na konci stvolu a vojenské praporce byly na světě. Pak už chlapcům nic nebránilo, aby podle vlastní fantazie sehráli vítěznou bitvu.

Každé vítězství je třeba i řádně oslavit. Panovník, tedy pasáček Hoang, dal milostivý příkaz k velké hostině: chlapci zabili jednoho buvola a celý půl den pak hodovali. Den se chýlil ke konci a pasácci museli pomýšlet na návrat domů. Než sehnali buvoly dohromady, vzal Hoang oháňku snědeného buvola a zapíchl ji doprostřed pastviny.

Bylo už hodně pozdě, když Hoang přihnal zvířata domů. Strýc stádo přepočítal a hned věděl, že jeden kus chybí. „Cos provedl s tím statným zvířetem? Snad jsi zase nelelkoval s těmi povedenými kamarády a buvol se ti nezaběhl?“ zlobil se strýc.

Hoang pohotově odpověděl: „Strýčku, když jsem celé stádo sehnal na pastvu, ten velký buvol od stáda utekl a uprostřed pastvin se začal zahrabávat do země. Za pár okamžiků už bylo vidět jen jeho ocas. Raději jsem hned hnal stádo domů.“

„To si myslíš, že ti takový nesmysl uvěřím?“ obořil se na Hoanga strýc. „Pojď mi tedy to místo hned ukázat!“ přikázal mu.

Když došli na pastvinu, strýc se při pohledu na buvolí oháňku vyčnívající ze země velmi podivil. „Vidiš, strýčku, mluvil jsem pravdu. Buvol se zahrabal pod zem,“ pravil Hoang. Ale sotva dokončil větu, když strýc přistoupil k oháňce a zatáhl za ni. Oháňka mu zůstala v ruce a muž upadl na záda.

„Ty malý uličníku, ty si ze mě budeš dělat legraci!“ rozzlobil se strýc a tvář se mu zkřivila hněvem. Hoang už na nic nečekal a vzal nohy na ramena. Ve zmatku však místo směrem k vesnici běžel k říčnímu přívozu. V poslední chvíli chlapce napadlo, že ho může zachránit jen převozník Long, kterému přezdívali Drak. Ze všech sil tedy zvolal: „Longu, Longu, zachraň mě!“

Hoang už stál na břehu řeky, když tu se z ní vynořil obrovský vodní drak. Chlapec údivem oněměl. „Volal jsi mne, můj pane?“ otázal se drak. „Vyskoč mi na záda, a než se naděješ, budeš na druhém břehu.“ Strýc už už dobíhal k řece a nechtěl věřit vlastním očím. Vládce veškerých vod, velký drak Long, prokázal takovému nicotnému človíčkovi službu. Vylekaný muž se otočil a běžel, co mu síly stačily, zpět do vesnice.

Když se tak podivuhodným způsobem dostal Hoang na druhý břeh řeky, nepomýšlel již na návrat do strýcova domu. Pochopil, že mu nebesa **zřetelně** projevila svoji **náklonnost** a že od této chvíle budou řídit veškeré jeho kroky a činy. Řízením osudu se pak stalo, že bývalý pasáček buvolů po mnoha letech usedl jako panovník Dinh Tien Hoang.

1. Proč se strýc na Hoanga zlobil? _____

2. K vyznačeným slovům napiš synonyma. _____

3. Napiš antonyma slova náklonnost. _____

4. Kdo je Long? _____

5. Napiš 3 vlastnosti Hoanga. _____

6. Urči větné členy v těchto větách:

Již odmalička si Hoang musel každodenní miskou rýže řádně zasloužit.

Ve zmatku však místo směrem k vesnici běžel k říčnímu přívozu.

METODICKÉ LISTY – ZEMĚPIS (PL 2)

TÉMA: REÁLIE VIETNAMU

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Dějepis, Člověk a společnost
Výukové metody a strategie:	frontální výuka, skupinová a kooperativní výuka, samostatná a skupinová práce, kladení a zodpovídání otázek, práce s textem, kvíz
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Cíle:	seznámení s reáliemi Vietnamu
Pomůcky:	tabule/interaktivní tabule, mapa, atlas, pracovní listy (PL2), psací potřeby

Postup:

1) Na začátku hodiny seznámíme žáky s **reáliemi Vietnamu**. Základní údaje: ukážeme žákům mapu Vietnamu, např. **ZDE**. Vietnam leží v jihovýchodní Asii, na východě poloostrova **Zadní Indie** při pobřeží **Jihočínského moře**. Jeho sousedé jsou **Kambodža**, **Čína** a **Laos**.

Ptáme se žáků *Víte, jaká je nejlidnatější země světa? Zkuste si tipnout? Na jakém kontinentu leží?* Necháme žáky, aby tipovali a píšeme jejich odpovědi na tabuli. Poté je společně zkusíme seřadit.

1. **Čína** – Asie, 1,5 miliardy obyvatel, což představuje 18,4 % všech lidí na zeměkouli
2. **Indie** – Asie, 1,4 miliardy obyvatel, 17,7 % obyvatel země
3. **USA** – Severní Amerika, 333 milionů obyvatel, 4,2 %. Spojené státy americké jsou sice na 3. místě, ale Čína a Indie jsou 4x lidnatější
4. **Indonésie** – Asie
5. **Pákistán** – Asie
6. **Brazílie** – Jižní Amerika
7. **Nigérie** – Afrika
8. **Bangladéš** – Asie
9. **Rusko** – Evropa a Asie
10. **Mexiko** – Střední Amerika

Dalšími evropskými státy, které nalezneme v TOP 25 nejlidnatějších zemí světa, je na 19. místě Německo, 21. Francie a 23. Itálie.

Počet obyvatel Vietnamu přesahuje 97 milionů a Vietnam je tudíž 15. nejlidnatější zemí světa a 9. nejlidnatější v Asii.

Počty obyvatel a další státy nalezneme v [seznamu států světa podle počtu obyvatel](#).

2) Zajímavé je, že podle oficiálních statistik má Vietnam jednu z nejateističtějších populací světa, **bez vyznání je 81,8 % obyvatel**. Nejrozšířenějším náboženstvím je **buddhismus**, k němuž se hlásí 7,9 % obyvatel Vietnamu, 6,6 % v zemi je katolíků, což je po Filipínách a Jižní Koreji nejvyšší poměr v Asii.

3) **Historie Vietnamu je bohatá. Vietnam** byl více než 1000 let čínským vazalem, přestože se formálně jednalo o nezávislou zemi. Od 15. století začali do země přicházet evropští misionáři a obchodníci a Vietnam se nedokázal ubránit příchodu kolonistů. **Na konci 19. století nad vietnamským územím převzala vládu Francie, a Vietnam se tak stal součástí Francouzské Indočíny.** Následné koloniální období ukončila až **druhá světová válka, během níž byl Vietnam okupován Japonskem**, které ze země masově vyváželo potraviny pro své vojáky a obyvatele. A to zanechalo zemi zdevastovanou v chudobě a hladomoru. Po válce se mocenskou silou stala **komunistická strana v čele s Ho Či Minem**. **Na podzim roku 1945 byla v Hanoji vyhlášena nezávislost státu.** Ale hned po několika měsících se do země vrátili Francouzi a odstartovala tak další dlouhá válka, která byla ukončena až roku 1954 porážkou Francie. Téhož roku **byla uzavřena mírová dohoda v Ženevě**, jejímž důsledkem bylo **rozdělení Vietnamu na dvě části: severní Vietnamskou demokratickou republiku, ovládanou komunisty, a profrancouzskou jižní Vietnamskou republiku.**

Záhy mezi severem a jihem došlo k ozbrojenému konfliktu (známém také jako válka ve Vietnamu), který byl silně ovlivněn mocenskými zájmy světových velmocí. USA se snažily zabránit rozšíření komunismu v Indočíně, a proto **podporovaly Jižní Vietnam. Severní Vietnam byl zase podporován Čínou a Sovětským svazem s cílem sjednotit zemi pod vládu komunistů. Válka skončila až v lednu 1973 podepsáním Pařížské dohody, válka přesto pokračovala dál, pouze bez účasti USA a dalších spojenců. Boje definitivně skončily až v dubnu 1975 vítězstvím Severního Vietnamu a sjednocením země.**

Následky války byly hrozné. Zemřelo okolo jednoho a půl milionu Vietnamců a přes čtyři miliony Vietnamců zasáhl **Agent Orange**. Chemická směs, kterou Američané využívali pro decimování rostlin, aby odkryli nepřítelé. **Mnozí Vietnamci trpí zdravotními problémy dodnes, stejně jako**

jejich děti a velká plocha území je stále zamořená a kontaminována jedy. Také pro Američany je válka ve Vietnamu velmi bolestivým obdobím v jejich historii. Konflikt, který Američané prohráli, nepřežilo přes 58 tisíc jejich vojáků. Další desítky tisíc vojáků utrpěly vážná zranění. V poměru k počtu všech amerických vojáků bylo toto číslo 300 krát vyšší než v případě druhé světové války.

Žáci si mohou zopakovat formy vlády, sdělíme jim, že Vietnam je republika, dle ústavy **socialistická a s diktaturou jedné strany**. O detailnější **politické situaci** můžeme žáky informovat v případě potřeby/zájmu.

4) Následně žákům ukážeme **státní symboly** – vlajku a státní znak. Ptáme se *Co ještě patří ke státním symbolům?* (hymna).

5) Představíme si **důležitá města Vietnamu**.

Hlavní město Vietnamu je **Hanoj**, vietnamsky *Hà Nội* /ha noi/. Je důležitým politickým, hospodářským i kulturním centrem Vietnamu. Žije zde okolo 8,25 milionu obyvatel. Leží na severu země, přibližně 100 km na západ od Tonkinského zálivu a protéká jím **Rudá řeka**. Město se od 90. let 20. století prudce rozrůstá.

Hanoj je ale také **krásnou a zachovalou ukázkou francouzské koloniální metropole** a tuto skutečnost se vláda nesnaží měnit. Prvky koloniální minulosti jsou spojeny s komunistickou přítomností. Je zde **množství pagod, chrámů a svatyní**, stejně jako vzpomínkových míst na Ho Či Mina.

Pagoda Tran Quoc Trấn Quốc /tran quok/

Most Huc s bránou k chrámu Nefritové hory
Đền Ngọc Sơn /den ngọc son/

Nejzachovalejší část staré Hanoje je pod ochranou UNESCO a nachází se v okolí **Jezera navráceného meče Hồ Hoàn Kiếm /ho hoan kiem/**, uprostřed s **Želví věží Tháp Rùa /thap rua/**.

Jezero je obklopené 36 uličkami, z nichž většina byla původně spojena s řemeslnickými cechy. Každá ulice tak získala jméno podle specializace místních obyvatel: **Uhelná, Rybářská, Vějířová, Bambusová, Bylinkářská apod.** V některých ulicích se dodnes provozují původní řemesla, většině však zůstala pouze tato jména.

Přestože jde o vzácnou památku na minulost města, právě v této části Hanoje tepe život vůbec nejintenzivněji, i díky sousedství tržnice Dong Xuan. Tři patra tržnice nabízejí množství oblečení, domácích potřeb a čerstvých potravin. Především pro turisty se zde konají noční trhy, při nichž si mohou zakoupit suvenýry a řemeslné výrobky, ochutnat tradiční jídlo či zhlédnout kulturní představení.

Zeměpis

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Doprava v Hanoji

Ho Či Minovo město, Thành phố Hồ Chí Minh (dříve Saigon)

Největší město ve Vietnamu, které pokrývá rozlohu 2 056 km², ale 90 % z celkové rozlohy tvoří vesničky. Saigon byl hlavním městem jižního Vietnamu od roku 1956 do 1975 a dodnes si zachoval zvláštní atmosféru, kterou najdete jen zde. V blízkosti se nacházejí tunely Cu Chi, které vytvořil **Vietkong**, což je Národní fronta osvobození Jižního Vietnamu, během bojů proti Američanům. Jejich celková délka je 200 kilometrů.

Hoi An

Romantické město čínských, japonských, portugalských, holandských, anglických a francouzských obchodníků s výjimečnou atmosférou. Od 16. století bylo toto místo významným námořním přístavem pro celý region pevninské části jihovýchodní Asie. Evropané znali město v době jeho největší slávy v 16.–17. století pod jménem Faifo. Odtud se šířil francouzský vliv do Vietnamu a sem přicházel čínský porcelán, čaj, jadeit a otroci. Díky tomu, že se zde usazovali cizí obchodníci, mísilo se zde při výstavbě města velké množství architektonických stylů. Hoi An byl zároveň významným bodem hedvábné cesty. Historické jádro města se dochovalo v autentické podobě do dnešních dnů a je památkově chráněno. Pro svůj jedinečný ráz a zachovalost byl Hoi An v roce 1999 připsán do **Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO**.

6) Dále se zaměříme na **geografii**. Sdělíme žákům, že se Vietnam rozkládá na ploše 331 690 km². Délka vnitrozemských hranic je 4 639 km a pobřežní čára je dlouhá 3 444 km. Ukážeme si na mapě přírodních poměrů **povrch a vodstvo**.

Při pobřeží se rozkládají nížiny, ve vnitrozemí se pak vypínají hory (zejm. **Annamské pohoří**), které dosahují výšky přes 3 000 m n. m. (nejvyšší hora Vietnamu **Fan Si Pan** měří 3 143 metrů). Hory zabírají 40 % plochy země, tropické lesy pokrývají přibližně 42 %.

Pro Vietnam jsou důležité delty dvou největších řek, kde se odjakživa soustředila populace. Delta **Rudé řeky** na severu zaujímá asi 15 000 km². Je menší, ale hustěji osídlená než delta řeky **Mekong** na jihu. Ta pokrývá přibližně 40 000 km². Rudá řeka je zároveň nejdelší řekou země – protéká jí v délce 450 km. Typická pro tyto oblasti jsou nekonečná rýžová pole a stále zelené tropické lesy.

Zvláštní pozornost věnujeme řece Mekong, která pramení v **Tibetu** a ústí do **Jihočínského moře**. Vietnamci jí říkají „**řeka devíti draků**“, protože se rozlévá do velkého množství ramen. Každoroční usazeniny zvětšují Mekong **až o 79 metrů**.

7) Navážeme dále **socioekonomickou sférou**. Ekonomika Vietnamu je socialisticky orientovaná tržní ekonomika, která je 36. největší na světě, měřeno podle nominálního hrubého domácího produktu (**HDP**), a 23. největší na světě, měřeno pomocí **parity kupní síly** (PPP).

Žáci s pomocí mapy určí, jakou roli zastupuje ve Vietnamu hospodářství. Ve školních zeměpisných atlasech žáci vymezí hlavní **zemědělské oblasti**, objasní vliv reliéfu na zemědělství a vyhledají jednotlivé druhy rostlinné a živočišné výroby. Vliv řeky je významný zejména pro pěstování **rýže a kávy**.

Na většině území hornatého severu se rýže sklízí pouze jednou ročně, v nižších oblastech dvakrát, a především v **deltě Mekongu, Rudé řeky a Nghe An, třikrát**. V těchto oblastech však roční produkce proti hornatým oblastem není větší pouze třikrát, ale dokonce **sedmkrát až osmkrát díky vysoké úrodnosti půdy**. Jednotlivé po sobě jdoucí sklizně mají různou výnosnost podle ročního období. Více o pěstování rýže můžeme najít **ZDE**.

Značná část úrody rýže, až 75 %, jde také na export. Obyvatelé ale trpí každoročními záplavami, jež také způsobují obrovské ztráty při pěstování rýže. Proti záplavám a zvyšující se hladině řeky místní obyvatelé bojují tak, že si staví domy **na bambusových kůlech**.

7) Ukážeme si **zajímavá místa**, abychom doložili široké možnosti této země v oblasti cestovního ruchu, zejm. **Mramorové Hory a Ha Long Bay**.

Mramorové hory

Ve středním Vietnamu leží **Mramorové hory** (Ngu Hanh Son), které tvoří pět skalnatých vrcholků nazvaných podle jednotlivých přírodních elementů: **Thuy Son (voda), Tho Son (země), Hoa Son (oheň), Moc Son (dřevo), Kim Son (kov či zlato)**. Nejvýznamnějším z nich je 107 m vysoký Thuy Son s několika svatyněmi. Lidé se sem přicházeli modlit k hinduistickým božstvům a následně v místních jeskyních postavili buddhistické oltáře. Místo se stalo cílem

náboženských poutí. Jak již napovídá název hor, těžba a zpracování mramoru zde má dlouhou historii. Na stavbu Ho Či Minova mauzolea v Hanoji byl použit mramor právě odtud.

Ha Long Bay

Zátoka Ha Long se dodnes považuje za jedno z nejkrásnějších míst severního Vietnamu. Je zahalená rouškou tajemství. Věří se, že zde dodnes žijí draci, a když se někdy mezi skalními výběžky převaluje mlha, možná se tehdy draci přesouvají z místa na místo. Ha Long tvoří tisíce vápencových ostrovů, které jsou roztroušeny na ploše větší než 1 500 km². Připomínají dračí zuby vyčnívající z vody, které mají podle legendy chránit krajinu. Zátoka byla v roce 1994 zapsána do Seznamu světového dědictví UNESCO. V roce 2009 se dostala mezi 28 finalistů pro vyhlášení nových sedmi přírodních divů světa a posléze byla v roce 2012 do této skupiny zařazena.

V blízkosti největších města regionu **Can Tho** můžete navštívit plovoucí trhy. Lodě a lodky denně přivázejí čerstvé ovoce, zeleninu a květiny za více než příznivé ceny.

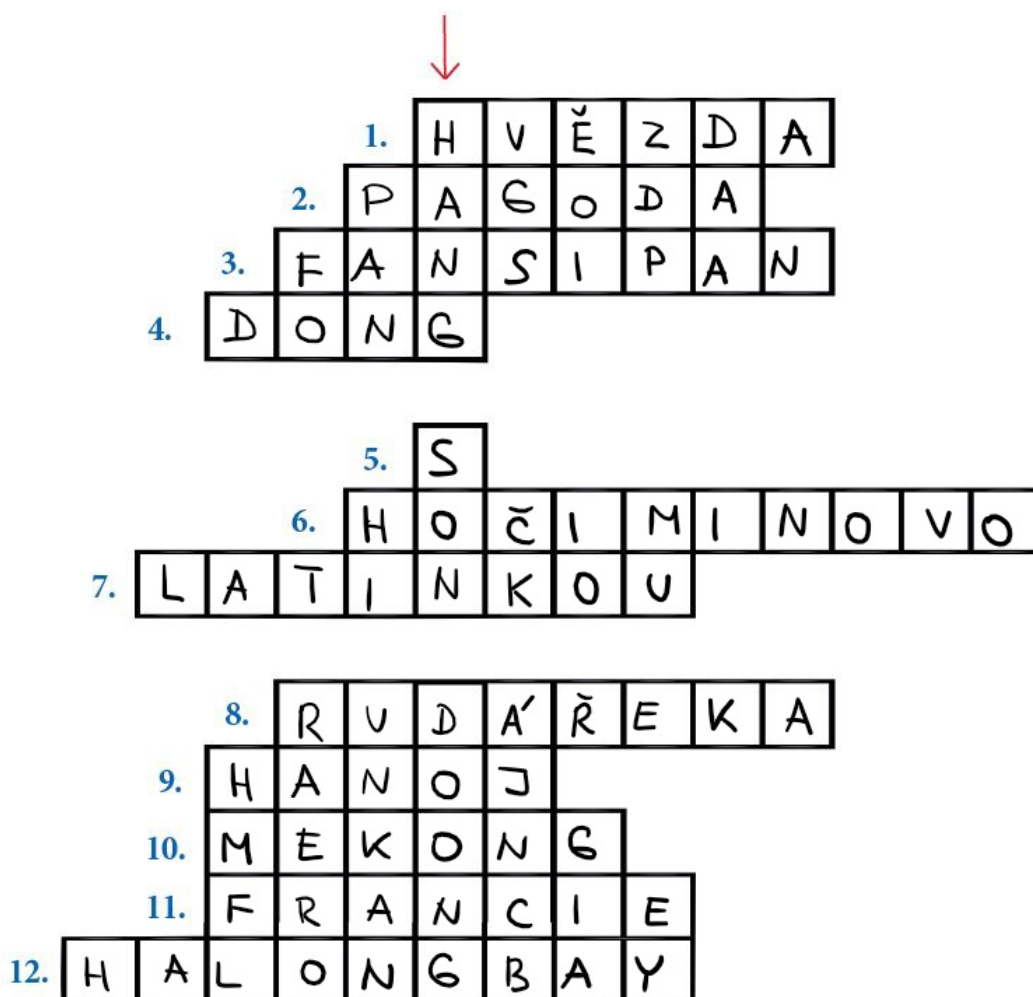
9) S žáky pohovoříme také o **podnebí** ve Vietnamu.

V průběhu monzunové sezóny dochází ve Vietnamu k vysokým dešťovým srážkám, v průměru od 1 500 do 2 000 milimetrů, což často způsobuje záplavy. Zemi rovněž často ohrožují tajfuny.

10) Nyní rozdáme žákům pracovní listy **PL2**. Odpovědi si opět společně zkontrolujeme.

Řešení k PL2:

KŘÍŽOVKA – Největší jeskyně světa

Tajenka: Hang Son Doong

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

TEXT

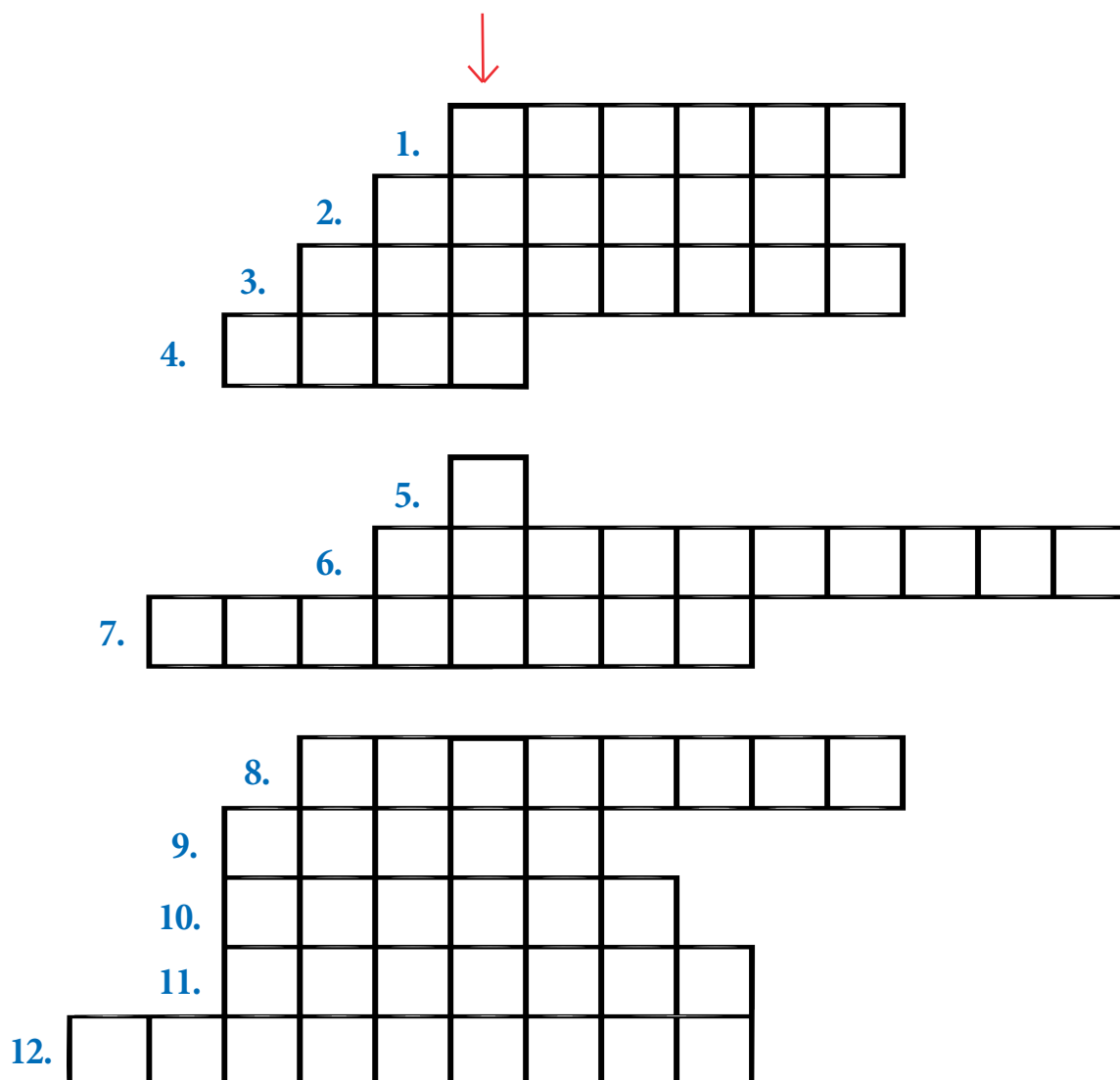
Vietnam je **15.** nejlidnatějším státem světa, má zhruba **97** milionů obyvatel. Hustota zalidnění je vysoká, ale ve městech bydlí jen 25 % obyvatelstva. Téměř 75 % území zabírají **hory** a **vrchoviny**. Nejvyšší pohoří, **Tonkinské Alpy**, se rozpíná na SZ země, jeho nejvyšší vrchol se nazývá **Fan Si Pan** a tyčí se do výšky 3 143 m n. m. V pobřežních oblastech se rozkládají **nížiny**. Podnebí je vlhké, **monzunové** a **tropické**. Vietnam patří mezi největší producenty **kávy** (5. na světě) a **rýže** (2. na světě). Dalšími důležitými produkty jsou např. cukrová třtina, čaj, kukuřice, sója, arašidy, tabák, banány a kaučuk. Vietnam je také bohatý na nerostné suroviny. Těží se **ropa**, rozvíjí se těžba **černého uhlí** (největší zásoby na světě), rudy černých kovů – **železná ruda**, **mangan** a barevných kovů – **měď**, **cín**, **zlato**. Nejsilněji zastoupeným náboženstvím byl a je **buddhismus**. Ve Vietnamu můžeme najít největší jeskyni světa – **Hang Son Doong**, která svojí velikostí pohltí celý newyorský Manhattan včetně mrakodrapů.

Tip: Pokud bychom tématu Vietnam chtěli věnovat více času, je možné s žáky zhlédnout také dokument **ZDE**. Žáci si mohou dělat poznámky, co je nejvíce překvapilo, pak s žáky společně prodiskutujeme, *čím je život ve Vietnamu zaujal, chtěli by tam někdy jet, na co by se rádi podívali?*

1. Vylušti křížovku. V tajence zjistíš vietnamský název největší jeskyně světa.

1. symbol uprostřed vietnamské vlajky

2. buddhistický chrám

3. nejvyšší hora Vietnamu

4. vietnamská měna

5. Vietnam má tvar písmena

6. největší město Vietnamu

7. vietnamština se píše

8. řeka protékající Hanojí

9. hlavní město Vietnamu

10. nejdelší řeka Vietnamu

11. kolonizátor Vietnamu

12. nejkrásnější zátoka v Tonkinském zálivu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

2. Doplň pojmy do textu.

buddhismus • vrchoviny • rýže • monzunové • 97 • Tonkinské Alpy • 15. • hory • měď, cín, zlato • nížiny • Fan Si Pan • tropické • kávy • ropa • černého uhlí • Hang Son Doong • železná ruda, mangan

Vietnam je ____ nejlidnatějším státem světa, má zhruba _____ milionů obyvatel. Hustota zalidnění je vysoká, ale ve městech bydlí jenom 25 % obyvatelstva. Téměř 75 % území zabírají _____ a _____. Nejvyšší pohoří, _____, se rozpíná na SZ země, jeho nejvyšší vrchol se nazývá _____ a tyčí se do výšky 3 143 m n. m. V pobřežních oblastech se rozkládají _____. Podnebí ve Vietnamu je vlhké, _____ a _____. Vietnam patří mezi největší producenty _____ (5. na světě), _____ (2. na světě). Dalšími důležitými produkty jsou např. cukrová třtina, čaj, kukuřice, sója, arašíd, tabák, banány a kaučuk. Vietnam je také bohatý na nerostné suroviny. Těží se zde _____, rozvíjí se těžba _____ (největší zásoby na světě), rudy černých kovů – _____ a barevných kovů – _____. Nejsilněji zastoupeným náboženstvím byl a je _____. Ve Vietnamu můžeme najít největší jeskyni světa – _____, která svou velikostí pohltí celý newyorský Manhattan včetně mrakodrapů.

3. Vyber správnou možnost.

Kolik toho víš o řece Mekong?

1. Mekong je jednou z **nejkratších / nejdelších** světových řek.
2. Jeho delta se nachází **ve Vietnamu / v Číně / v Thajsku**.
3. Délka Mekongu je **3 650 / 4 350 / 2 720 km**.
4. V okolí Mekongu se vyprodukuje tolik **rýže / kukuřice / avokáda**, že vystačí pro celý Vietnam.
5. Mekong se velmi větví. Ve Vietnamu se mu říká: řeka devíti **hadů / buvolů / draků**.
6. Turisty nejvíce lákají na Mekongu **plovoucí trhy / plovoucí svíčky / plovoucí podlahy**.

Napiš 5 míst, které bys navštívil/a v Hanoji: _____

METODICKÉ LISTY – ZEMĚPIS (PL 3)

TÉMA: KRASOVÉ JEVY

Mezioborové vztahy:	Přírodopis, Člověk a společnost
Výukové metody a strategie:	výklad, praktický nácvik, pokus, autonomní učení, evaluace
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny (proces vzniku krápníků trvá několik dní až týdnů)
Cíle:	seznámení se s krasovými jevy, primární a sekundární krasové jevy, vznik a rozdělení krápníků, největší jeskyně světa, pokus – formace krápníku za použití kuchyňské soli
Pomůcky:	internet, tabule, pracovní listy (PL3), 2 kelímky od jogurtu, silnější nit, sůl, voda, kolíčky na prádlo

Postup:

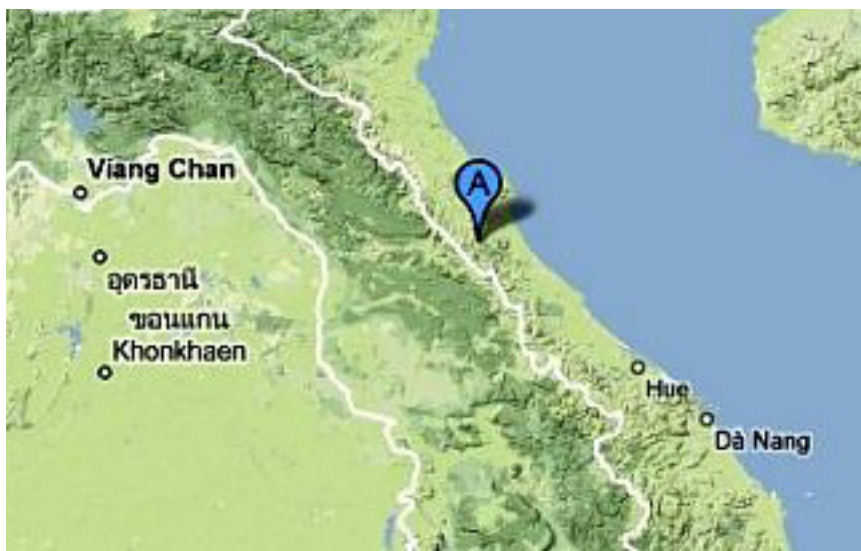
1) Nejprve uvedeme žáky do tématu jeskyní a krasových jevů. Dotazujeme se, zda žáci již někdy navštívili nějakou jeskyni (u nás nebo v zahraničí). Používáme následující otázky: *Byli jste někdy v jeskyních? Kterých? Sdělil vám někdo, jaké nebezpečí hrozí krápníkům? Co je třeba mít na mysli?* Dále se ptáme, zda žáci vědí, kde se nachází největší vápencová krasová jeskyně na světě.

Tato jeskyně se jmenuje **Hang Son Doong** a nalézá se právě ve Vietnamu. V roce 2009 ji objevil britsko-vietnamský tým vědců a speleologů. Jeskyně je vysoká 200 metrů, široká 150 metrů a dlouhá více než 6,5 kilometru a svojí velikostí pohltil **celý newyorský Manhattan včetně mrakodrapů**.

Hang Son Doong (jeskyně horské řeky) leží uprostřed džungle v Národním parku Phong Nha-Ke Bang poblíž vietnamsko-laoských hranic. Je obtížně přístupná, dá se do ní dostat pouze složitým traverzem přes další jeskyni, která nasedá přímo nad ni.

Národní park Phong Nha-Ke Bang, kde vědci jeskyni objevili, je od roku 2003 na seznamu světového dědictví UNESCO. Rezervace se rozkládá převážně na krasovém území, celkem se zde vyskytuje nejméně 300 jeskyní a podzemních prostor.

Poznámka pro pedagogy: O jeskyni Hang Son Doon existuje řada dokumentárních filmů [ZDE](#) a [ZDE](#).

2) Dále formou výkladu stručně uvedeme žáky do problematiky **krasových jevů**. Pro úvodní motivaci použijeme obrázky krápníků [ZDE](#). Ptáme se, jak krápníky vznikají.

Primární krasové jevy jsou na povrchu zejména škrapy a škrapová pole, geologické varhany, závrtý a úvaly, krasová údolí a kaňony, hltače, ponory a vývěry vod. V podzemí jsou to krasové kapsy (zcela zaplněné jeskyně), jeskyně, propasti a jejich systémy.

Sekundární krasové jevy jsou jeskynní výplně – krápníkové formy, sintry, různé minerální výplně (souhrnné označení speleotémy) a jiné sedimenty. Sekundárním krasovým jevem povrchovým jsou travertiny.

Krápníky

Krápník roste velmi pomalu, obecně pro představu cca 1 mm³ krápníku roste okolo 15 roků.

- **Stalagmit** – vzniká kapáním na spodek jeskyně, kde se usazuje. Tím vzniká jakoby kopec, kde roste krápník zespodu. Bývá tlustší a nižší. Největší stalagmit v ČR je v Koněpruských jeskyních v Českém Krasu.
- **Stalaktit** – vzniká usazováním z kapek na stropě jeskyně, je to jakýsi „rampouch“, který bývá hubený a velmi dlouhý.
- **Stalagnát** – vzniká spojením stalagmitu a stalaktitu.

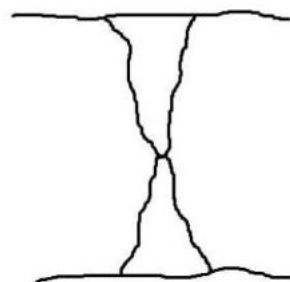
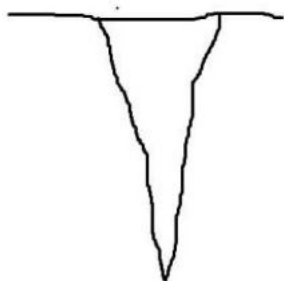
Zvláštním druhem krápníku jsou „kamenné perly“ neboli kuličky z vápence.

Jeskyně a propasti

- **Jeskyně** – je dutina nebo tunely vzniklé rozpouštěním vápence (dolomitu)
- **Propast** – je jeskyně, u které se propadl strop (vznikla velká díra).

3) Nyní představíme žákům pokus, při kterém žáci zjistí, jak vzniká krápník, a pokusí se nasimulovat vhodné podmínky pro jeho vznik. Žáci pracují v skupinách a následují pracovní postup na **PL3**. Místo soli mohou použít jedlou sodu nebo v jednom kelímku může být sůl a ve druhém jedlá soda. Výsledky žáci zaznamenají a nakreslí.

4) Po vytvoření krápníků (proces může trvat několik týdnů) přistoupíme k evaluaci pokusu a ke zopakování učiva. Zeptáme se žáků *Jak se nazývá interdisciplinární vědní obor, který se zabývá výzkumem krasových oblastí? (krasologie)*. Nakreslíme na tabuli jednoduché obrázky a žáci podle způsobu růstu krápníku řeknou jeho název (**stalaktit, stalagmit, stalagnát**).

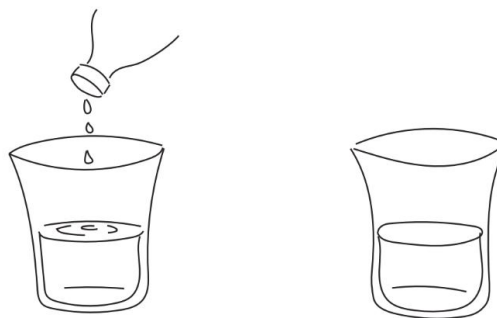
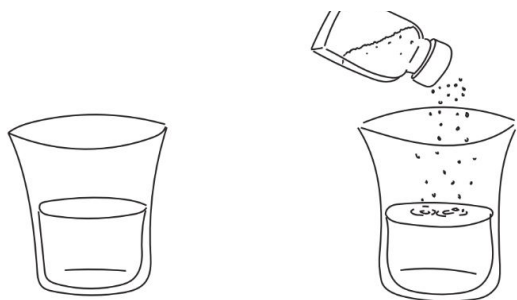

Proveď pokus podle návodu – vytvoření krápníku za použití kuchyňské soli.

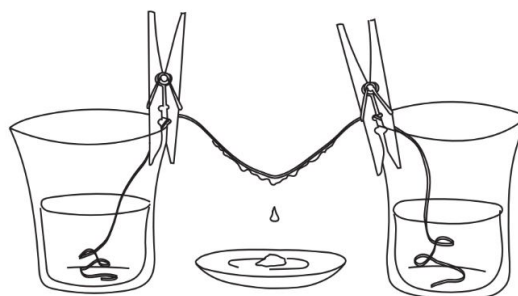
Postup:

1. Do kelímků nalij do poloviny horkou vodu.

2. Do vody syp sůl tak dlouho, dokud se bude rozpouštět. Vznikne tak nasycený solný roztok.

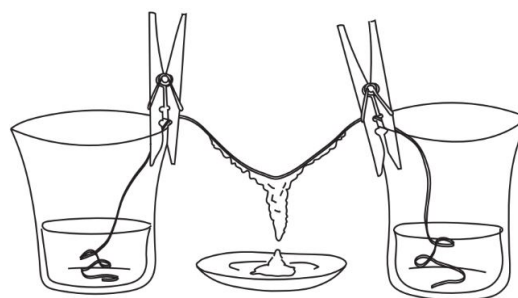
3. Do kelímků zanoř konce nitě (provázku, příze). Na hranách kelímků provázek zajisti kolíčky tak, aby byl provázek mírně prověšený. Mezi kelímky polož talířek.

4. Teď už stačí jenom čekat a pozorovat, co se bude dít. Za pár dní se objeví první náznaky tvého krápníku. Celý pokus může trvat i několik týdnů.

5. Sleduj, co se stalo s vodou v kelímku a kde se objevila sůl. Pokud je krápník ještě příliš malý a kelímky jsou již prázdné, namíchej nový roztok a dolij ho do kelímků. Pokud jsi pracoval dobře a trpělivě, odměnou bude tvůj vlastní krápník.

6. Nakresli výsledek svého pokusu. (Pokus se nezdařil? Nevadí! Možná...měl provázek malou schopnost nasávat tekutinu... nebo byl solný roztok příliš slabý nebo... bylo tekutiny příliš málo.... můžeš pokus doma znovu zkusit a poučit se z chyb.)

METODICKÉ LISTY – ČASP/VÝCHOVA K OBČANSTVÍ (PL 4)

TÉMA: VIETNAMSKÁ ETIKETA ANEB JINÝ KRAJ, JINÝ MRAV

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Anglický jazyk, Zeměpis, Výtvarná a pracovní výchova
Výukové metody a strategie:	řízená diskuze, skupinová a kooperativní výuka, samostatná a skupinová práce, práce s textem
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Cíle:	definice etikety, základní pravidla slušného chování v ČR/Evropě, hlavní rozdíly mezi českou a vietnamskou etiketou, diskuze na téma jiný kraj, jiný mrav
Pomůcky:	tabule/interaktivní tabule, pracovní listy (PL4), psací a kreslicí potřeby

Postup:

Aktivita 1: Etiketa obecně a česká/evropská etiketa

1) Nejprve se žáků ptáme: *Víte, co znamená slovo etiketa?* **Etiketa** (z francouzského *étiquette*, lístek, štítek) znamená soubor pravidel zdvořilého chování ve společnosti.

2) Dále diskutujeme o základních pravidlech slušného chování v ČR/Evropě.

- Proč by se lidé k sobě měli chovat slušně?
- Provedeme brainstorming základních pravidel společenského chování (pravidla mladší/starší, žena/muž, pozdrav, oblékání, stolování, chování na společenských akcích a v dopravních prostředcích).
- Můžeme vypracovat **PL4**, případně jej předčítat nebo se jím inspirovat

O etiketě v Česku je článek [ZDE](#). Může být podnětem k zajímavé diskuzi.

Řešení PL4:

2. b) Etiketa

3. Aneta s Mirkem se rozhodli, že si zajdou do divadla. Mirek se má pro Anetu v šest hodin stavit u nich doma. Aneta doma představila Mirka mamince.

„Mirku, dovol, abych ti představila maminku. Maminko, toto je Mirek.“

(nejdříve představíme Mirka mamince).

„Těší mě.“ řekla maminka.

„Mě také.“ odpověděl Mirek.

Po krátké chvíli museli ovšem vyrazit do divadla. Aneta si oblékla dlouhé večerní šaty, **Mirek měl na sobě kraťasy a plážové boty** (do divadla se hodí formální oblečení, kraťasy a plážové boty se nehodí). Do divadla dorazili pět minut po začátku (do kina i do divadla se chodí včas). Jelikož seděli uprostřed řady, museli ostatní sedící diváci vstát. **Do řady vstupovali Aneta s Mirkem zády k sedícím, to aby viděli už rozběhlé představení** (do řady se vstupuje čelem k sedícím). Na konci představení **nečekali až skončí závěrečný potlesk** (měli by počkat až skončí potlesk/závěrečné titulky), aby se nemuseli s ostatními tlačit u dveří.

Poté se ještě rozhodli, že si zajdou na večeři. **Aneta si sedla zády ke dveřím**, aby měl Mirek lepší výhled na restauraci (žena sedí tak, aby měla výhled na restauraci). Jelikož si dali i předkrm a nevěděli, který příbor mají použít, začali si brát příbory **směrem od talíře** (měli by směrem k talíři). Oběma velice chutnalo, po jídle si **otřeli ústa do látkového ubrousku** (měli by použít papírové ubrousky) a **Aneta zaplatila** (platit by měl muž).

Po večeři jeli domů autobusem. Bylo v něm ovšem jedno volné místo, tak si **sedl Mirek, protože je o měsíc starší** (v tomto případě by si měla sednout žena).

Aktivita 2 – vietnamská etiketa

1) Pracujeme s úryvkem z textu k seriálu **Willy Fog na cestě kolem světa**, což je španělsko-japonský **animovaný seriál** z roku 1984, inspirovaný románem Julese Verna *Cesta kolem světa za 80 dní*. Postavy a zápletky byly převzaty z Verneova románu, ale hlavní hrdinové mají zvířecí podobu..

2) Úryvek buď žákům přečteme sami, anebo žáky požádáme, aby si ho sami přečetli. V úryvku jsou popsána Willyho nedorozumění s vietnamským obyvatelstvem.

Willy Fog na cestě do Asie

Willy Fog stanul na hranicích Vietnamu a Číny. Teď zbývá dojít ke králi pro kouzelné vietnamské žezlo.

Po dlouhé cestě byl však špinavý, ale nevadilo mu to a pokračoval v cestě. Obyvatelé Vietnamu se na něj ovšem ošklivě dívali. Nic si z toho nedělal a šel dál.

Procházel kolem tržnice hlavního města Hanoje, když v tom najednou ucítil vůni čerstvých ryb. Dostal najednou velký hlad a vydal se ke stánku s jablky. Slušně poprosil prodavače, jestli by nemohl jedno dostat, a přitom se mu díval upřeně do očí. To prodavače naštvalo a odmítl mu jablko dát. To je divné, pomyslel si Fog, nevěděl o ničem, co by udělal špatně. Nemeškal však a pokračoval za svým cílem.

Jenže v tom narazil na svoji vietnamskou kamarádku, se kterou se seznámil před rokem na jednom výletě. Dívka se jmenovala San a okamžitě se ho začala vyptávat na rodinu a na Willyho nemocného bratříčka. Proč je ta San tak upovídaná, když ji Willy upozornil, že spěchá, pomyslel si. Musel ji tedy přerušit, rozloučil se a pospíchal zase dál.

Při procházení mezi obchodníky narazil na stánek s drahými látkami. Při prohlížení látek si všiml dlouhého nehtu na prodavačově malíčku. Co to asi znamená? Byl sice moc zvědavý, ale nechtěl se již dál ptát.

Slunce hodně pálilo a unavený Fog si kýchnul. Hledal po kapsách kapesník, aby se mohl vysmrkat. Když smrkal, všiml si, jak na něj lidé okolo udiveně koukají a povídají si o něm.

Musel však spěchat ke králi, aby stihl z Vietnamu odjet před západem slunce. Po třech hodinách konečně stál před královským palácem, kde na něj čekal vládce se žezlem. Willy slušně pozdravil a natáhl po žezlu ruku. To však krále velice rozzlobilo a nechtěl Fogovi žezlo dát. Willy Fog musel v paláci zůstat po další dva dny, než se vydal na zpáteční cestu, protože ho král učil slušným vietnamským mravům.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

3) Po přečtení příběhu žáky vyzveme, aby se samostatně či ve skupinkách pokusili odhalit rozdíly mezi evropskou a vietnamskou etiketou a mentalitou. Poté doplníme teoretickými základy vietnamskou etiketu. Do příběhu jsou začleněny následující vybrané zvyklosti, které jsou či nejsou považovány za slušné a se kterými je dobré být obeznámen: oblékání, pohled do očí, konverzace, dlouhý nehet, použití kapesníku, stisknutí ruky, podání předmětu.

Oblékání

Ve Vietnamu je slušné chodit čistě oblečený. Vietnamci velice dbají na hygienu těla. Ženy zde téměř nenosí sukně. I národní kroj se skládá z tuniky a volných kalhot.

Pohled do očí

Přímý pohled je nezdvořilý a neslušný, vyjadřuje nadřazenost.

Konverzace

Nezbytnou součástí konverzace po úvodním pozdravu je téma rodina, rodinné zázemí, zdravotní stav přátel a příbuzných. Obecně platí, že v rozhovoru je nutno se vyhnout otevřenému střetu názorů. Hádky jsou Vietnamcům velice nepříjemné.

Dlouhý nehet

Je to zvyk typický pro určitou skupinu vietnamských obchodníků, kteří si dlouhý nehet nechávají narůst na jednom nebo na obou malíčkách do délky několika centimetrů, což v evropském prostředí působí poněkud netradičně. Měli bychom ale vědět, že v asijském prostředí takto dávali učenci a bohatí obchodníci najevo, že nepotřebují fyzicky pracovat, jednalo se tedy o symbol společenského zařazení.

Použití kapesníku

Smrkání do kapesníku je na veřejnosti neslušné a směšné.

Stisknutí ruky

Podání pravé ruky je provázeno i stiskem levé ruky: buď se drží v obou dlaních ruka druhé osoby, nebo se podají obě ruce navzájem, což symbolizuje vzájemnou úctu, naproti tomu podání pouze jedné ruky může být považováno za výraz neúcty.

Podání předmětu

Podává se oběma rukama a je slušné ho přijmout taktéž oběma. Vyjadřuje se tím úcta k protějšku.

O pravidlech chování ve Vietnamu si můžeme přečíst více **ZDE** a **TADY**.

1. Vypiš několik důvodů, proč by lidé měli dodržovat společenská pravidla.

2. Vyber správnou odpověď. Společenskými pravidly se zabývá:

- a) etika
- b) etiketa
- c) estetika

3. Oprav v příběhu chyby a prohřešky proti společenskému chování.

Aneta s Mirkem se rozhodli, že si zajdou do divadla. Mirek se má pro Anetu v šest hodin stavit u nich doma. Aneta doma představila Mirka mamince.

„Mirku, dovol, abych ti představila maminku. Maminko, toto je Mirek.“

„Těší mě.“ řekla maminka.

„Mě také.“ odpověděl Mirek.

Po krátké chvíli museli ovšem vyrazit do divadla. Aneta si oblékla dlouhé večerní šaty, Mirek měl na sobě kraťasy a plážové boty. Do divadla dorazili pět minut po začátku. Jelikož seděli uprostřed řady, museli ostatní sedící diváci vstát. Do řady vstupovali Aneta s Mirkem zády k sedícím, to aby viděli už rozběhlé představení. Na konci představení nečekali až skončí závěrečný potlesk, aby se nemuseli s ostatními tlačit u dveří.

Poté se ještě rozhodli, že si zajdou na večeři. Aneta si sedla zády ke dveřím, aby měl Mirek lepší výhled na restauraci. Jelikož si dali i předkrm a nevěděli, který příbor mají použít, začali si brát příbory směrem od talíře. Oběma velice chutnalo, po jídle si otřeli ústa do látkového ubrousku a Aneta zaplatila.

Po večeři jeli domů autobusem. Bylo v něm ovšem jedno volné místo, tak si sedl Mirek, protože je o měsíc starší.

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA (PL 5)

TÉMA: ROZKVVETLÉ VĚTVIČKY – BOTANICKÁ KRESBA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Přírodopis, Zeměpis, ČASP
Výukové metody a strategie:	samostatná práce, autonomní učení, diskuze
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Cíle:	seznámení se vietnamskými tradicemi, dekorace při oslavách vietnamského Nového roku, základy botanické kresby, kreativní tvorba
Pomůcky:	pracovní listy (PL5), čtvrtky, štětce (špičaté i kulaté), černý inkoust, obyčejné nebo kaligrafické fixy, pastelky, vodové nebo temperové barvy, kelímky na vodu, paletky

Postup:

1) Nejprve žáky seznámíme s konceptem vietnamského Nového roku. Sdělíme jim, že Vietnamci tradičně slaví Nový rok odlišně od Evropanů. Zatímco u nás bychom jako novoroční výzdobu očekávali ozdobený vánoční stromček, ve Vietnamu jsou **tradice zcela jiné**. Jiný kraj, jiný mrav a hlavně také jiné podnebí!

Datum **vietnamského Nového roku** (vietnamsky Tết Nguyên Đán [Tet Nujen Dán], dosl. „Festival Prvního Dne“, častěji jen zkráceně Tết) je pohyblivé. Většinou spadá do období mezi 21. lednem až 20. únorem – svátky začínají vždy první den prvního měsíce podle **lunárního kalendáře**. **Tyto svátky** patří u Vietnamců mezi nejdůležitější v roce, jsou to pro ně svátky klidu, lásky, pohody a přátelství.

Během oslav se nosí **áo dài** /ao zai/, tradiční vietnamský oděv. Nosí ho nyní při tradičních oslavách především ženy. Dále jej nejčastěji nosí studentky při zahájení prvního dne na střední škole a *áo dài* slouží rovněž jako uniforma vietnamských letušek. Mladé dívky nosí čistě bílé šaty s plným lemem, které symbolizují jejich čistotu. Starší, ale svobodné dívky oblékají jemné pastelové odstíny. A jen vdané ženy nosí áo dài ve výrazných bohatě zdobených barvách, obvykle přes bílé nebo černé kalhoty. Muži dnes nosí tento oděv výjimečně. Více **ZDE**.

Vietnamci také zdobí svoje domovy stroměčkem nebo jenom větvemi, kvůli odhánění zlých duchů. K tomu se používají zejména kumkvaty, větve broskvoní nebo meruněk. Setkat se můžeme také s gerberami, růžemi nebo i dalšími rostlinami.

2) Nyní žákům ukážeme příklady klasické asijské botanické kresby. Vysvětlíme jim, že často jde o propojení akvarelové malby (pozadí) s detailní kresbou rostlin a květů (tuš, fixy, pastelky). Maluje se nejen na papír, ve vietnamské kultuře sehrává důležitou roli také hedvábí. Právě malby na hedvábí jsou i dnes velmi žádaným artiklem. Obrazy většinou zachycují krajinu, venkov, ale i historické události nebo běžný život obyčejných lidí. Vietnamské malby na hedvábí se od maleb na hedvábí v jiných zemích světa včetně čínských velmi liší právě technikou použití barevné palety a zachováním přirozenosti barevných tónů.

Obrázek malovaný tuší

Obrázek malovaný akvarelem

Čínská malba tuší

3) Nakonec žákům pro inspiraci ukážeme ještě fotografie tradičních rozkvetlých vietnamských stromů a rostlin.

kumkvat

broskvoň

meruňka

sakura

4) Rozdáme pracovní listy (PL5) a pomůcky. Společně si se žáky přečteme krok za krokem pracovní postup a zbytek hodiny jim poskytneme pro tvorbu. Šikovnější žáci mohou zkusit použít jen vodové barvy v přírodních tónech, akvarelové nebo temperové. Tuš dělá výraznější čáry, akvarel je jemnější, obrázek bude více připomínat vietnamskou malbu.

Rozkvetlé větvičky – pracovní postup

1. Čtvrtku nabarvi do tónů barvy tebou zvoleného pozadí (žlutá, modrá, růžová, zelená). Měj na paměti barvu květů, pozadí vol tak, aby na něm květy vynikly. Použij vodové barvy ředěné vodou tak, aby byly průsvitné – nech je roztékat, dělej cákance či vzory.
2. Tuší, kterou předem zředíš vodou, vytvoř silnou čáru.
3. Ještě dokud je tuš mokrá, na ni pořádně foukni (pozor na oblečení). Papír otáčeš a foukej, dokud nedostaneš tvar, který připomíná suchou větev.
4. Nyní je čas nakreslit na větvíčku jednotlivé květy. Právě květy jsou typicky zpracovány detailně. K jejich kresbě přistup až v momentě, kdy jsou vodovky a tuš suché. Květy je možné kreslit barevnou tuší, fixami či pastelkami. Můžeš také použít kulatý konec pastelky jako razítko, které namočíš do tempery, a tiskneš kolečka, aby vznikly květy.
5. Doprostřed květů udělej žluté tečky a dokresli zbylé detaily.
6. Obrázek nech uschnout. Tvá botanická kresba ve vietnamském stylu je hotová.

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA (PL 6–7)

TÉMA: SPECIALITY VIETNAMSKÉ KUCHYNĚ

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Zeměpis, ČASP
Výukové metody a strategie:	výklad, následování pracovního postupu, praktický nácvik
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Cíle:	seznámení s vietnamskou kuchyní a etiketou stolování, příprava letních závitků a /nebo bezlepkových rýžových koláčků
Pomůcky:	prkénko, nůž, hrnec s vroucí vodou, větší talíř, mísa, plech, trouba, pracovní listy (PL6–7), ingredience uvedené na PL

Postup:

1) Hodinu začneme úvodem do tématu vietnamské kuchyně. Ptáme se žáků: *Znáte nějaká typická vietnamská jídla? Jedli jste už někdy ve vietnamské restauraci? Která z ochutnaných jídel vám chutnala nejvíce?*

2) Vietnamská kuchyně se velmi liší od české. Vietnamská kuchyně je velmi důležitou částí vietnamské kultury. Jídlo představuje pro Vietnamce možnost strávit čas společně s rodinou a je hlavním prvkem všech oslav a svátků.

Hlavní ingredience využívané ve vietnamské kuchyni v sobě odrážejí polohu země a místní klima. **Rýže**, která se pěstuje na vodních polích po celé zemi, tvoří součást každodenních jídel, a navíc se z ní vyrábějí různé druhy nudlí nebo koláčů. Vietnamská jídla jsou kombinací rozmanitých druhů zeleniny, bylin, masa i ryb, kandovaného ovoce a v neposlední řadě polévky. Ta je velmi důležitou součástí potravy, neboť doplňuje potřebné tekutiny i minerály a soli, které tělo v tropickém podnebí ztrácí pocením. Proto se polévka konzumuje na závěr jídla. Ingredience se připravují na mnoho způsobů, jako je vaření, dušení nebo smažení. Cílem kuchařů je zachování co nejčerstvější a přírodní chuti jídel. Vietnamská kuchyně je často považována za jednu z nejzdravějších na světě.

Masa Vietnamci jedí mnohem méně. Pro mnoho vietnamských rodin je maso potravinou, která se jí pouze výjimečně. Vietnamci dostávají na stůl prázdné misky, do kterých si nabírají ze společných

nádob. Vše, i polévku, jedí hůlkami (vývar se nakonec vypije). Říká se, že Vietnamci jedí vše, co má čtyři nohy, mimo stolů a židlí, vše, co má křídla, mimo letadel, a vše, co plave ve vodě, mimo ponorek. Dokonce jedí i to, co nemá nohy ani křídla, a to hady! Ve Vietnamu jsou dikobrazí, želví, psi nebo hadí farmy normální tak jako v Evropě prasečí či kuřecí.

Vietnamská kuchyně se řídí filozofií **pěti elementů** v pěti základních chutích: ostrá (železo), kyselá (dřevo), hořká (ohně), slaná (voda) a sladká (země). Každé vietnamské jídlo má svoji vlastní chuť, která odráží jeden nebo více z těchto elementů.

Mezi nejznámější vietnamské pokrmy patří polévka *Pho*, tradiční *bun bo nam bo* a závitky *nem* neboli letní závitky.

polévka Pho

Bun bo nam bo

letní závitky Nem

Tip: Pokud tématu vietnamské kuchyně věnujeme více času, můžeme žákům pustit dokument o vietnamské kuchyni [ZDE](#).

3) Na závěr se ještě zmíníme o vietnamské **etiketě stolování**. Navazujeme na rozdíly v pravidlech chování, které byly probrány v části **ČASP/Výchova k občanství**. Co se týče etikety stolování, jsou mezi Vietnamci a Evropany také značné rozdíly. Přípravě jídla věnují v Asii velké množství času.

Vietnamci jsou zvyklí jíst tři hlavní jídla denně. Snídaně je většinou jednodušší – rýžové nudle (*pho*) nebo rýžová kaše (*congee*). Oběd začíná již kolem jedenácté hodiny dopoledne. Dříve lidé obědvali doma, dnes dávají často přednost snadno dostupným pouličním restauracím nebo tržišťům. Večere se většinou odehrávají v rodinném kruhu. Jídlo je soustředěno kolem velké misky s rýží, která bývá uprostřed stolu. Každý má ale i svou vlastní misku, jídelní hůlky a polévkovou lžici. Po pravé ruce je pak umístěna ještě jedna malá mistička, která je určena pro *nuoc mam*, *nuoc hcam* či jiné omáčky. Na stole bývají i ubrousky, které jsou vedle běžného účelu i k otření misek a tyčinek před jídlem.

Vietnamci si nepřejí dobrou chuť, místo toho nejmladší pobídne starší, aby si začali nabírat. Pokud si budete chtít nabrat rýži z hlavní misky, použijte společnou servírovací lžici, která slouží výhradně tomuto účelu. Na rýži ve své misce pak můžete položit další věci – maso, zeleninu, omáčky apod. Při jídle držte misku v levé ruce a používejte jídelní hůlky.

To, že hostům jídlo chutná, dávají Vietnamci najevo mlaskáním a tím, že potřísní ubrus; drobky jídla klidně mohou být i kolem na zemi, nejedná se o společenský prohřešek, spíše naopak. Považuje se za slušné nechat po jídle několik soust rýže v misce na důkaz toho, že jste sytí: pokud host vyjímá misku do posledního zrnka, znamená to, že má ještě hlad a hostitel mu musí předložit další chod nebo alespoň další misku rýže.

Vietnamci po jídle preferují spíše ovoce než dezerty, nicméně sladké mají rádi jako svačinku. Rýžové koláčky, kandované ovoce, smažené banány či kokosová cukrátko jsou tu velmi oblíbené. Zákusek se ve Vietnamu zapíjí zeleným čajem.

A teď ještě několik závěrečných doporučení: s usednutím ke stolu počkejte, až si sedne váš hostitel. Neodmítejte jídlo, které vám do misky naservíruje hostitel – je to krajně neslušné. Nenechávejte hůlky v misce ve tvaru V (symbolizuje to totiž smrt). Zdvořilý hostitel vám nabídne více jídla než dokážete sníst, bylo by proto neslušné sníst opravdu všechno.

4) Nyní přistoupíme k přípravě jednoho z vietnamských receptů podle pracovního postupu na **PL6** nebo **PL7** (2. vyučovací hodina). Alternativou je, že žákům rozdáme recepty a dáme jim možnost si připravit vietnamskou specialitu doma s rodinou. Téma vietnamské kuchyně v tomto případě ukončíme zde.

Chúc ngon miệng! – Dobrou chuť!

Tip: V Praze existuje mnoho specializovaných prodejen s vietnamskými potravinami, kde seženeme veškeré čerstvé suroviny na přípravu vietnamských jídel. Za návštěvu samozřejmě stojí i lihušský trh **SAPA**.

Podle návodu připrav vietnamské letní závitky.

Potřebujeme:

- 8 plátků rýžových kulatých papírů na zabalení
- 30 g tenkých rýžových nudlí bún
- 4 listy salátů Little Gem (můžeme použít i jiný)
- 1 mrkev nakrájenou na tenké proužky
- 1 jarní cibulku nakrájenou na tenké proužky
- ¼ okurky
- krevety (můžeme vynechat)
- sladkokyselou omáčku

Postup:

1. Nudle v misce zalijeme vroucí vodou a přikryjeme je např. talířem.
2. Slijeme veškerou vodu a nudle důkladně propláchneme.
3. Nakrájíme mrkev, okurku a cibulku.
4. Listy salátu Little Gem si rozpůlíme a odstraníme tvrdý střed, který by nám mohl protrhnout rýžový papír.
5. Potřeme rýžový papír vlažnou vodou, aby změkkl.
6. Namočený papír položíme na prkénko a do spodní části umístíme suroviny – list salátu, mrkev, jarní cibulku, okurku a nakonec rýžové nudle.
7. Pokud používáme i krevety, umístíme jednu do středu papíru tak, aby byly v závitku dobře vidět.
8. Začneme závitky opatrně balit.
9. Závitky namočíme v omáčce a jíme.

Chúc ngon miệng! – Dobrou chuť!

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Podle návodu připrav bezlepkové rýžové koláčky.

Potřebujeme:

- 120 g rýžové mouky
- 1 vejce
- 100 g vlašských nebo jiných ořechů
- 90 g cukru moučka nebo medu (nebo půl napůl)
- 1 lžičku bio kypřicího prášku

Postup:

1. Ořechy rozmixujeme na pastu (mixujeme, dokud nepustí olej a nezhoustnou jako burákové máslo).
2. Dáme do větší misky, přidáme vejce, cukr nebo med a kypřicí prášek rozmíchaný v rýžové mouce.
3. Vytvoříme těsto, husté asi jako těsto na linecké.
4. Tvoříme kuličky, které obalujeme v mouce (aby se nelepily). Rozplácneme je na placičky a dáme na pečicí papír na plech.
5. Vidličkou uděláme na povrchu menší dírky.
6. Pečeme ve vyhřáté troubě na 170 °C asi 10 min.

Poznámka: Koláčky vydrží chutné a čerstvé i několik dní.

Chúc ngon miệng! – Dobrou chuť!

POUŽITÉ ZDROJE

[CIT. 2023-25-01]

DOSTUPNÉ POD LICENCÍ PUBLIC DOMAIN A CREATIVE COMMONS Z:

- *Dračí král*, Dauphin 2001, přel. P. Mullerová.

OBRÁZKY:

- https://ostrava.educanet.cz/www/zemepis/mapy/sexta/Asie/JV_asie/Vietnam/V_obecna.jpg
- <https://file.mahalo.cz/2013/02/hanoj-hanoi.jpg>
- https://thesaigontimes.vn/Uploads/Articles/85523/9af9d_dsc_0317_copy.jpg
- <https://www.cestyapamatky.cz/img/galerie/ces/0073/033-hanoj-most-huc.jpg>
- <https://sbshouse.vn/wp-content/uploads/2020/06/thap-rua-ha-noi-6-e1591001778154.jpg>
- <https://img.theculturetrip.com/1440x/smart/wp-content/uploads/2017/10/sctp0014-pocock-vietnam-hanoi-streets-31-14-hang-chieu.jpg>
- <https://img.theculturetrip.com/1440x/smart/wp-content/uploads/2017/10/sctp0014-pocock-vietnam-hanoi-streets-27-12-hang-vai.jpg>
- <https://www.hanoilocaltour.com/wp-content/uploads/Should-Tourists-Buy-the-Products-Dong-Xuan-Market.jpg>
- <https://d13jio720g7qcs.cloudfront.net/images/guides/origin/60a218b6921e1.jpg>
- <https://pixabay.com/cs/photos/hoi-an-vietnam-lucerny-6520902/>
- <https://www.tourist-centrum.cz/sites/default/files/shared/hoian.jpg>
- <https://www.uncovervietnam.com/wp-content/uploads/2021/04/marble-mountains-da-nang-vietnam-scenic-view.jpg>
- https://cdn.sixtyandme.com/wp-content/uploads/2021/05/Sixty-and-Me_The-Legend-of-Ha-Long-Bay-in-Vietnam.jpg

WWW:

- https://sea-l.cz/media/2980/s_vietnamskymi_detmi.pdf
- <https://www.youtube.com/watch?v=MzVdBWXPjtU&t=1s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=mUekpgSvsZA>
- <https://www.zaseryze.cz/drak-mytologicky-symbol-vietnamu/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=HIC7G8S0NcA>
- <https://jazyk.okhelp.cz/vietnamstina/tony-znaky-nad-pismeny.php>
- <https://cs.sourcknowledge.com/dinh-bo-linh-emperor-vietnam>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Zadn%C3%ADndie>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Jiho%C4%8D%C3%ADnsk%C3%A9_mo%C5%99e
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kambod%C5%B5a>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8C%C3%ADna>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Laos>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_st%C3%A1t%C5%AF_sv%C4%9Bta_podle_po%C4%8Dtu_obyvateř
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Vietnam>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vietnam#Politika>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Annamsk%C3%A9_poho%C5%99%C3%AD
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Rud%C3%A1_%C5%99eka
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mekong>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomika_Vietnamu#Ekonomick%C3%A9_sektory
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Parita_kupn%C3%AD_s%C3%ADly
- https://www.vietnamista.cz/products/pestovani-ryze-ve-vietnamu/?utm_source=copy&utm_medium=paste&utm_campaign=copypaste&utm_content=https%3A%2F%2Fwww.vietnamista.cz%2Fproducts%2Fpestovani-ryze-ve-vietnamu%2F
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Monzun>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hanoj>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%AD_fronta_osvobozen%C3%AD_Ji%C5%B5n%C3%ADho_Vietnamu
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:St%C3%A1tn%C3%AD_symboly_Vietnamu
- <https://whc.unesco.org/en/list/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Nov%C3%BDch_sedm_div%C5%AF_p%C5%99%C3%ADdrody
- <https://www.mahalo.cz/vietnam/destinace-vietnamu/delta-reky-mekong.html>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Sv%C4%9Btov%C3%A9_d%C4%9Bdictv%C3%AD
- https://www.idnes.cz/cestovani/kolem-sveta/plovouci-trh-v-delte-mekongu.A131101_131014_kolem-sveta_hig
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Tropick%C3%A1_cykl%C3%B3na
- <https://www.cksen.cz/pruvodce/vietnam/kam-jet/>
- <https://www.turistika.cz/clanky/stara-hanoj-je-pro-fotografy-raj/detail>
- <https://www.youtube.com/watch?v=z4uAnQoq26Y>
- https://www.youtube.com/watch?v=og_1u8RFmuI
- <https://www.youtube.com/watch?v=djLr4T8GsF0>
- <https://www.zaedno.org/pdf/pracovni-listy/program-vi.pdf>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Vietnamsk%C3%BD_Nov%C3%BD_rok#V%C3%BDzdořa_domu
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Lun%C3%A1rn%C3%AD_kalend%C3%A1%C5%99
- https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C4%9Bt_prvk%C5%AF
- <https://www.youtube.com/watch?v=7oSkTZxl0A>
- <https://www.sapa-praha.cz/>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

- <https://www.zslipnik.cz/wp-content/uploads/4-vietnam.pdf>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Son_Doong
- https://www.youtube.com/watch?v=z_kgOldTvI
- <https://www.novinky.cz/clanek/zena-styl-etiketa-v-cesku-aneb-co-se-v-mladi-naucis-40023640>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Willy_Fog_na_cest%C4%9B_kolem_sv%C4%9Bta
- <https://www.veselepohadky.cz/willy-fog-na-ceste-kolem-sveta/>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Etiketa>
- <https://dum.rvp.cz/materialy/zasady-spolecenskeho-chovani.html>
- <https://www.vietpalace.cz/blog/etiketa-stolovani-ve-vietnamu>
- <https://vietaip.wordpress.com/2016/06/25/vietnamska-etiketa/>
- <https://www.ikor.cz/multikultura/doc/Vietnam.pdf>
- <https://magdaradostova.com/tet-novy-rok-ve-vietnamu/>
- <https://www.cestujzadara.cz/cestopisy/asie/cestopisy-z-vietnamu/jak-se-slavi-novy-rok-ve-vietnamu>
- <https://vietaip.wordpress.com/2020/01/27/jak-vietnamci-slavi-lunarni-novy-rok/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%81o_d%C3%A0i
- https://www.vietnamista.cz/products/ao-dai-tradicni-vietnamske-saty/?utm_source=copy&utm_medium=paste&utm_campaign=copypaste&utm_content=https%3A%2F%2Fwww.vietnamista.cz%2Fproducts%2Fao-dai-tradicni-vietnamske-saty%2F
- <https://www.gigaplaces.com/gigalist-nejkrasnejsi-mista-vietnamu/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=dDx1BqMzBiA>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

